

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool Sint-Anna te Hamme

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	22021
	Instelling	Vrije Basisschool Sint-Anna Els SALEMBIER
directeur		
adres		St.- Annastraat 167 - 9220 HAMME
telefoon		052-47.16.91
fax		052-47.16.91
e-mail		info@sintannaschool-hamme.be
website/URL		www.sintannaschool-hamme.be
	Bestuur van de instelling	968511 - VZW Katholiek Onderwijs Hamme te HAMME
adres		Filip De Pillecynlaan 20 - 9220 HAMME
	Scholengemeenschap	121285 - Vrije Basisscholen Hamme te HAMME
adres		Evangeliestraat 85 - 9220 HAMME
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT- NIKLAAS
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/05/2011, 24/05/2011, 26/05/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	26/05/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	10/06/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	André Mans
	Teamleden	Johan Kets
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	7
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
4.3 Lager onderwijs: wiskunde	9
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
4.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	11
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
7.1 Wat doet de school goed?	16
7.2 Wat kan de school verbeteren?	16
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Sint-Annaschool maakt deel uit van een scholengemeenschap die de vrije basisscholen van Hamme verenigt. Zij heeft drie vestigingsplaatsen die redelijk ver van elkaar gelegen zijn. De administratieve vestiging 'Sint-Anna' die in de straat ligt waar de school naar genoemd is, heeft een kleuter- en lagere afdeling met gemengde klasgroepen. In de andere vestigingen, 'het Vestjen' in de Toekomststraat, en 'de Groene Boomgaard' in de Boomgaardstraat, is er alleen een kleuterafdeling.

De school profileert zich als een kleinschalige school die een warm nest wil bieden aan de kinderen omdat zij ervan overtuigd is dat dit hun leerproces ten goede komt.

De laatste jaren was er herhaaldelijk een wissel van directeur en zorgcoördinator.

De huidige directeur die samen met een nieuwe zorgleerkracht dit schooljaar startte heeft ervaring opgedaan als schoolleider in Gambia. Zij deed concrete voorstellen om samen met haar teamleden geleidelijk meer ervaringsgericht te werken. Haar visie en aanpak valt bij de meeste leerkrachten in de smaak.

In de **kleuterafdeling** komen wiskunde en wereldoriëntatie geïntegreerd aan bod. Daartoe maken de leerkrachten gebruik van een netgebonden referentiekader dat verwijst naar de leerplandoelen en richting geeft aan het onderwijsaanbod, de ondersteuning van de kleuters en de evaluatie van hun ontwikkeling.

Voor de **wiskundige initiatie** scheppen de leerkrachten verschillende ervaringssituaties waarin de kleuters zelfstandig en onder begeleiding wiskundige problemen oplossen, wiskundige leertaken aanpakken en hierover communiceren. De leerkrachten stimuleren en verdiepen de ontwikkeling van wiskundige begrippen en vaardigheden bij de kleuters in een rijke leeromgeving. Sommige materialen in de administratieve vestiging zijn wel aan vernieuwing en uitbreiding toe. De leerkrachten houden rekening met de verschillen tussen de kleuters en helpen diegenen die uit de boot dreigen te vallen. Zij organiseren activiteiten met de lagere afdeling om de overgang vlot te laten verlopen.

Ook voor **wereldoriëntatie** krijgen de kleuters voldoende ervarings- en leerkansen. Zo organiseren de leerkrachten gerichte waarnemingen, zowel in de klas als daarbuiten, en bieden zij experimenteeransen in speelleerplekken die zij, samen met de kleuters, verrijken in het kader van een thema. Actieve en interactieve werkvormen bevorderen de zelfsturing, het verwoorden van ervaringen en het leren van elkaar. Op basis van observaties en hun kennis over de kinderen spelen de leerkrachten soepel in op de verschillende noden van de kleuters.

In de **lagere afdeling** hanteert de school voor **wiskunde** een onderwijspakket dat aansluit bij het leerplan. Naast methodetoetsen maakt zij gebruik van externe toetsen, maar uit de resultaten trekt ze nog weinig conclusies voor bijsturing op schoolniveau. De leerkrachten slagen er in om in hun graadklas een goed gestructureerde les te geven met duidelijke instructie, voldoende inoefenkansen per leeftijdsgroep en ruimte voor het verwoorden van oplossingsmethoden. Contractwerk met uitdagende opdrachten en zelfcorrectie dragen bij tot zelfsturing. Hulpschema's zorgen voor extra ondersteuning van leerlingen die dit nodig hebben.

Voor **wereldoriëntatie**, waaraan de school dit schooljaar prioritair wou werken, stellen de leerkrachten zelf onderwijsleerpakketten samen met behulp van verschillende hulpbronnen. Zij waken erover dat hun aanbod evenwichtig is en afgestemd op het leerplan. Het ontbreekt de school nog wel aan een overzicht op schoolniveau waaruit de continuïteit en gradatie van het aanbod blijkt. De meeste leerkrachten hanteren geregeld actieve en interactieve werkvormen. Zij organiseren leeruitstappen, schakelen deskundigen in het onderwijsleerproces in en laten leerlingen in groep en individueel informatie opzoeken en verwerken. De tijd- en ruimtekaders vragen meer aandacht en zijn nog weinig geïntegreerd in de thema's en bij de bespreking van actualiteit. De leerkrachten evalueren de leerlingen vooral op basis van hun aanbod, waarbij zij ervan uitgaan dat zij zo de leerplandoelen toetsen.

De school besteedt wel impliciet aandacht aan de eindtermen **sociale vaardigheden**, zoals blijkt uit tal van initiatieven op klas- en schoolniveau, maar zij kan niet aantonen dat er voldoende afspraken zijn op schoolniveau om er op gerichte wijze aan te werken en om deze vaardigheden gepast te evalueren.

Voor de **leerbegeleiding** gaat de school er welbewust van uit dat de groepsleerkracht de eerste verantwoordelijke is. Ze geeft de voorkeur aan een preventieve aanpak. De leerkrachten trachten een optimale leeromgeving te creëren en treffen extra maatregelen om ervoor te zorgen dat alle kinderen de basisleerstof kunnen verwerven.

Door occasionele en gerichte observaties krijgen de leerkrachten van de kleuterafdeling een goed beeld van de ontwikkeling van de kleuters. Zij bieden hulp aan de kinderen met zorgvragen. In de lagere school kunnen de leerkrachten een beperkt aantal uren de zorgleerkracht inschakelen om kinderen met zorgvragen te (laten) helpen of om de klas op te splitsen. De directeur coördineert de zorgwerking op leerkrachten- en schoolniveau. De school organiseert voor beide afdelingen geregeld een overlegmoment in samenwerking met een medewerker van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) om de leerproblemen van sommige kinderen te bespreken met het oog op een gepaste hulpverlening.

Niettegenstaande de grote inspanningen die de school levert op gebied van leerlingbegeleiding heeft zij, mede door de herhaalde wisselingen van directeur en zorgleerkracht, nog werk aan de uitbouw van een goed gestructureerde en gecoördineerde zorgwerking.

De leerkrachten verzamelen heel wat informatie om de leerontwikkeling van de kinderen te evalueren. Bij die **evaluatiepraktijk** gaan zij uit van criteria die nog niet uitdrukkelijk in een schoolvisie conform aan de leerplannen, zijn vastgelegd. In de kleuterschool geldt dit voor observaties, in de lagere afdeling ook voor het afnemen van toetsen. De school maakt van de resultaten van externe toetsen nog te weinig gebruik om na te gaan hoe de leerkrachten hun onderwijspraktijk kunnen verbeteren.

Het **beleid** draagt positief bij tot de schoolwerking.

De schoolleiding werkt planmatig en vanuit een duidelijke visie aan de kwaliteit van de school. Samen met enthousiaste leerkrachten wil zij een stevig draagvlak uitbouwen om geleidelijk veranderingen te realiseren. De besluitvorming gebeurt dan ook in consensus tijdens goed gestructureerde overlegmomenten met het team.

In haar kwaliteitszorg besteedt de school nog te weinig aandacht aan zelfevaluatie waarbij conclusies worden getrokken uit de outputgegevens.

Als resultaat van deze doorlichting krijgt de school een **beperkt gunstig advies**, waarbij sociale vaardigheden een werkpunt is voor de lagere afdeling. De nieuwe schoolleiding en de goede verstandhouding tussen de leerkrachten vormen een stevige basis om dit succesvol aan te pakken.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

wiskunde

wereldoriëntatie

sociale vaardigheden

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- frequente en recente directiewissels.
- recente of frequente coördinatorenwissel(s).
- méér dan twee vestigingsplaatsen.
- stijgend percentage GOK-leerlingen.
- groeiende taalheterogeniteit.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Vaststellingen

- De kleuterafdeling van deze school kan het **effect** van haar wiskundige initiatie aantonen. Zij evalueert permanent de vorderingen van de kleuters op gebied van wiskundige ontwikkeling door gerichte en occasionele observaties. Daartoe wendt zij observatielijsten aan die aansluiten bij een referentiekader dat gebaseerd is op de leerplannen maar een geïntegreerde werking beoogt. Het gebruik van externe toetsen verschilt per vestigingsplaats.

- Ook voor haar aanbod en ondersteuning maakt de kleuterafdeling gebruik van het hierboven vermelde referentiekader.
- Bij hun voorbereiding ordenen de leerkrachten in hun planningsdocumenten de activiteiten evenwichtig volgens vier ervaringssituaties en vermelden zij ontwikkelingsaspecten en soms ook leerplandoelen die zij willen nastreven. Om de **doelgerichtheid** van de werking kracht bij te zetten, werden recentelijk de leerplandoelen die in elk thema aan bod komen, o.a. voor wiskunde, geturfd. Sommige leerkrachten ervaren dit als leerzaam maar wel belastend en hebben nood aan ondersteuning.
- Het **aanbod** is rijk en evenwichtig. De kleuters krijgen de kans om in een stimulerende leeromgeving ervaringen op te doen met tellen, meten, vergelijken en ordenen. Ook de situering in tijd en ruimte komt voldoende aan bod. Daartoe creëren de leerkrachten verschillende ervaringssituaties. In functionele activiteiten wordt de ontwikkeling van wiskundige begrippen en vaardigheden gestimuleerd en in structurerende momenten worden zij, zeker bij de oudere kleuters, verder uitgediept. Op die manier leren de kleuters zelfstandig en onder begeleiding wiskundige problemen oplossen, wiskundige leertaken aanpakken en hierover communiceren.
- De leerkrachten verrijken het klasmilieu met materialen die aangepast zijn aan het thema. Zij nodigen de kleuters en hun ouders uit om daartoe hun bijdrage te leveren. Sommige materialen die noodzakelijk zijn om de leerplandoelen te kunnen nastreven, zijn in de administratieve vestigingsplaats verouderd en beperkter dan in de andere vestigingsplaatsen. Het betreft vooral constructiemateriaal en het aantal puzzels van verschillende moeilijkheidsgraad om een gedifferentieerd aanbod te kunnen waarborgen.
- Met het oog op zelfsturing maakt iedere leerkracht afspraken met de kleuters over de plaats van materiaal en over de werking van de speelwerkplekken. Iedere leerkracht gebruikt daarvoor een eigen systeem.
- Om de continuïteit van het aanbod te waarborgen houden de leerkrachten zich aan de gemaakte afspraken tussen de kleuter- en lagere afdeling over het gebruik van specifieke rekenvoorwaarden, zoals het gebruik van hetzelfde getalbeeld.
- Om vulling te geven aan begrippen en gericht te werken aan vaardigheden en attitudes begeleiden de leerkrachten ontwikkelingsondersteunende activiteiten die meestal gebaseerd zijn op leerplandoelen. Op begrippenlijsten met gradatie naar leeftijdsgroep en die gebaseerd zijn op de decretale ontwikkelingsdoelen duiden zij aan welke begrippen aan bod kwamen.
- De teamleden houden bij het aanbod en de ondersteuning rekening met de verschillen tussen de kleuters. Dit is bijvoorbeeld te merken aan het gedifferentieerd aanbod bij het contractwerk en aan de stappenplannen voor individuele of groepjes kinderen die problemen hebben met tellen, tijdsbegrip of ruimtelijke oriëntatie.
- Leerkrachten van dezelfde vestigingsplaats plegen vaak overleg met elkaar over hun aanbod en, ook met de ouders, over de vorderingen van de kleuters. Ook in teamvergaderingen krijgen zij daartoe de kans. Op die manier **leren** ze ook veel van elkaar.
- De laatste jaren nam de school geen formele initiatieven om zich op de hoogte te houden van recente ontwikkelingen in verband met wiskundendidactiek in de kleuterschool. In het leraarslokaal zijn wel tijdschriften beschikbaar.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- De kleuterafdeling levert voldoende inspanningen om de ontwikkelingsdoelen bij de kleuters na te streven. Zij hanteert hiervoor, net als bij wiskundige oriëntatie,

het netgebonden **referentiekader**, en dit zowel voor het aanbod als voor de evaluatie.

- De leerkrachten waken ook voor dit leergebied over het **aanbod** door in hun planningsdocumenten de activiteiten per thema te ordenen volgens vier ervaringsituaties met vermelding van de ontwikkelingsaspecten. Voor het aanbod in de hoeken ontwierp het team fiches met afspraken over materialenaanbod, werkvormen en observatiepunten. Ze verwijzen daarbij naar het hoger genoemde referentiekader. Bij activiteiten die ontwikkelingsondersteunend leren beogen, geven de meesten ook aan welke leerplandoelen zij nastreven. De manier waarop de leerkrachten recent alle thema's op leerplandoelen screenden, roept ook bij dit leergebied vragen op voor wat de functionaliteit en haalbaarheid betreft.
- De kleuters krijgen voor alle domeinen van wereldoriëntatie voldoende ervaringskansen in begeleide activiteiten, hoekenwerk en dagelijkse rituelen. Daartoe organiseren de leerkrachten gerichte waarnemingen in de klas en op uitstap waarbij zij de expertise van ouders en van dorpsgenoten aanwenden. De kleuters krijgen ook voldoende experimenteeransen met materialen waarmee de leerkrachten en de kleuters naar aanleiding van een thema de hoeken verrijken. Tijdens groepsgesprekken kunnen kleuters hun ervaringen vertellen en attitudes verwerven.
- De leerkrachten hanteren actieve en interactieve werkvormen die enerzijds de zelfsturing bevorderen en anderzijds de kinderen de kans geven om te leren van mekaar.
Alhoewel ieder leerkracht wel een systeem heeft voor de hoekenwerking, zijn er geen duidelijke afspraken over de gradatie bij het gebruik van pictogrammen. Uit het tevredenheidsonderzoek leiden de leerkrachten af welke hoeken niet meer aanspreken en passen die aan.
- De teamleden spreken onderling af welke thema's die de kinderen aanspreken aan bod komen. Sommigen werken deze voor hun vestigingsplaats samen uit. In deze belangstellingspunten, die de basis vormen voor een geïntegreerde werking, realiseren de leerkrachten samenhang met andere leergebieden. Zo streven zij naast het verwerven van wiskundige begrippen naar uitbreiding van woordenschat en geven zij de kleuters de kans om opgedane impressies muzisch te uiten. Ook aan de motorische vaardigheden besteden zij aandacht in samenwerking met de leerkracht bewegingsopvoeding.
- De **evaluatie** en bijsturing van de kleuters gebeurt permanent op grond van observatie tijdens de activiteiten. De leerkrachten leggen dit schriftelijk vast in nota's per kind en door het invullen van observatielijsten per leeftijdsgroep met betrekking tot verschillende ontwikkelingsdomeinen. Op basis van die observaties en van hun kennis over de kinderen spelen de leerkrachten, deels spontaan deels intentioneel, in op de verschillen in interesse, taakspanning, niveau, initiatiefname en experimenteerdurf van de kleuters.
- Wereldoriëntatie gold als prioritair en was onderwerp van formeel en informeel overleg dat resulteerde in een **bijsturing** van de werking. Ook techniek kwam daarbij ter sprake, maar nog zonder rekening te houden met de nieuwe leerplandoelen.

4.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- De school beschikt over voldoende **valide gegevens** waarmee zij kan aantonen dat de leerlingen de leerplandoelen bereiken.
- De leerkrachten hanteren een onderwijsleerpakket dat zij aanpassen aan hun graadklas om een evenwichtig en volledig **aanbod** overeenkomstig het leerplan te

waarborgen. Daartoe, maar ook met het oog op individuele trajecten voor enkele kinderen, gingen de leerkrachten na welke leerplandoelen zij zeker moeten bereiken met hun leerlingengroep.

- In hun planningsdocumenten vermelden sommige leerkrachten naast lesdoelen uit de methode ook leerplandoelen. Daarover bestaan nog geen schoolafspraken.
- De leerkrachten bouwen het onderwijsleerproces gestructureerd op, geven de leerlingen de kans om oplossingsmethoden te verwoorden en bieden voldoende inoefenkansen. Om aan elke leeftijdsgroep de nodige (verlengde) instructies te geven zijn sommige leerkrachten wel vaak aan het woord.
- De teamleden vertonen organisatietalent om een gedifferentieerd aanbod in hun graadklassen te kunnen verzekeren. Toch maken niet alle leerkrachten gebruik van de differentiatiemogelijkheden die de methode aangeeft.
- In het contractwerk, dat kansen biedt tot zelfsturing via zelfcorrectie, zijn stimulerende wiskundetaken opgenomen. Computerprogramma's geven kansen tot individuele inoefening van aangebrachte leerstof.
- Aan de klaswanden hangen heuristieken en prenten van referentiematen die onderling afgesproken zijn. Met hulpschema's zorgt de school voor extra ondersteuning voor sommige leerlingen.
- Door de jaarlijkse overgangsgesprekken krijgen de leerkrachten zicht op de beginsituatie van hun leerlingen.
- De **evaluatie** gebeurt door middel van methodegebonden en externe toetsen. De leerkrachten maken een foutenanalyse bij de summatieve toetsen.
- De school wendt de resultaten van de schooloverstijgende toetsen van de eigen koepel aan het einde van de basisschool nog niet aan voor een reflectie en bijsturing van de aanpak in heel de lagere afdeling. Ook uit de resultaten van de testen van het leerlingvolgsysteem zijn nog weinig conclusies getrokken op schoolniveau.
- De leerkracht eerste graad maakt afspraken met de kleuterafdeling met het oog op continuïteit in het leerproces. De leerkracht derde graad legt contacten met het secundair onderwijs om het aanbod van het lager onderwijs af te stemmen op dat van het eerste jaar secundair onderwijs.
- Dit leergebied vormde de laatste jaren geen prioriteit wat betreft **deskundigheidsbevordering**, maar kwam soms wel op de agenda voor teamoverleg. Bij de samenstelling van individuele trajecten in samenwerking met een medewerker van het Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) kregen de leerkrachten de kans om hun kennis van het leerplan te vergroten.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- De school stemt haar aanbod af op de **leerplandoelen** en evalueert de leerlingen op basis van dat aanbod.
- De leerkrachten hebben goed zicht op de volledigheid van hun **aanbod** en duiden per thema aan welke leerplandoelen zij willen bereiken. Zij vermelden leerplandoelen in hun planningsdocumenten.
- De teamleden stellen zelf onderwijsleerpakketten samen op basis van verschillende hulpbronnen. Zij waken erover dat de domeinen evenwichtig aan bod komen en zijn er zich van bewust dat zij nog werk hebben aan de domeinen techniek en verkeer. Voor techniek werden al stappen gezet.
- De leerlijn voor het domein tijd die de school ooit maakte, is aan opfrissing toe. Ook de ruimtekaders vragen vernieuwde aandacht. Zo zijn niet in alle klassen de

noodzakelijke kaarten en tijdbanden aanwezig De integratie van tijd- en ruimtekaders in de thema's is eerder zwak. Er is ook geen zichtbare link tussen die kaders en de nieuwsberichten aan de klaswanden.

- De school heeft nog geen overzichtelijke leerlijn op schoolniveau van het groepseigen aanbod met het oog op continuïteit en gradatie. De leerkrachten geven al wel hun thema's en hun uitgewerkte onderwijsleerpakketten aan mekaar door en overleggen erover met elkaar.
- De meeste leerkrachten hanteren geregeld actieve en interactieve werkvormen. In het kader van een thema organiseren zij leeruitstappen en schakelen deskundigen in het onderwijsleerproces in. Zij laten de leerlingen in groep en individueel opdrachten oplossen om informatie op te zoeken en te verwerken. Daarbij maken de leerlingen gebruik van computers met internetverbinding. Sommige leerkrachten bieden daarbij ondersteuning waarbij zij eindtermen van leren leren geïntegreerd nastreven.
- De teamleden vertrouwen erop dat zij de leerplandoelen voldoende toetsen als zij hun onderwijsaanbod afstemmen op het leerplan en hun **evaluatie** afstemmen op hun aanbod. Sommigen zijn er zich al van bewust dat zij nog dienen na te gaan of zij met hun toetsvragen wel degelijk (alle) leerplandoelen toetsen.
- Niet alle leerkrachten kijken na of de nota's van de leerlingen, die zij nodig hebben om hun toets voor te bereiden, inhoudelijk en taalkundig correct zijn.
- De toetsen zijn nog te eenzijdig gericht op de evaluatie van kennis en inzichten. Daarnaast beoordelen de leerkrachten wel nu en dan de vaardigheden en attitudes tijdens de activiteiten.
- De teamleden kozen ervoor om dit schooljaar prioritair aan wereldoriëntatie te werken, en dit na een hele zoektocht tijdens de voorbije jaren. Zij stuurden de vooropgezette werking geregeld bij tijdens overlegmomenten.
- De school investeert in de uitbouw van een technieklokaal en van een steekkaartensysteem met doelen en activiteiten per graad voor hoekenwerk. Een leerkracht volgde **nascholing** over ontdekdozen voor techniek. De nieuwe leerplandoelen voor dit domein waren nog geen voorwerp van formeel overleg.

4.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet niet

Vaststellingen

- De school kan niet aantonen dat er in de lagere afdeling voldoende **afspraken op schoolniveau** zijn om op een gerichte wijze aan de eindtermen sociale vaardigheden te werken en om deze adequaat te evalueren.
- De school huldigt terecht het **principe** dat het werken aan sociale vaardigheden geïntegreerd dient te gebeuren en stelt in haar schoolwerkplan dat zij daartoe schoolafspraken dient te maken.
- Uit de recente inventarisatie op basis van de eindtermen sociale vaardigheden blijkt dat de school impliciet aandacht besteedt aan deze vaardigheden. Dit blijkt uit **initiatieven** op klas- en schoolniveau zoals de kringgesprekken rond gevoelens en het groepswork in de klassen, de klasoverschrijdende taken- en atelierwerking, de leerlingenraad en het speelplaatsbeleid. Ook de kleuterafdeling draagt haar steentje bij.
- De kleinschaligheid van de school en de goede klas- en schoolsfeer dragen zeker bij tot een verantwoorde sociale en emotionele begeleiding van de kinderen.
- Door een gebrek aan een schooleigen planmatige aanpak met duidelijke afspraken over een gradueel aanbod blijft de werking eerder vaag. Daardoor creëert de school nog te weinig ervaringskansen om gericht aan sociale vaardigheden te werken en laat zij nog teveel kansen liggen om met meer diepgang in te gaan op de gelegenheden die zich daartoe voordoen.

- Uit de rapportering blijkt dat de leerkrachten werken aan de leefhouding van de leerlingen vanuit maandpunten. Er zijn echter weinig sporen van een doelbewuste **evaluatie** van de eindtermen sociale vaardigheden die alle leerkrachten van de lagere afdeling moeten nastreven.
- De sociale impulsen die sommige leerkrachten als tussendoortjes aanwenden, zijn sporen van een teamgerichte **nascholing** rond relationele vorming uit het verleden. Sedertdien nam het schoolteam geen initiatieven meer om zich met de hele school welbewust verder te bekwamen in de implementatie van de eindtermen sociale vaardigheden.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Vaststellingen

- De school vat leerbegeleiding breed op als ‘de manier waarop we de leerlingen ondersteunen om de vooropgestelde leerdoelen te bereiken en na te streven’. De nadruk ligt op preventie.
- Om deze **visie** te realiseren integreert de school het GOK- en zorgplan in een ‘plan voor kwaliteitszorg’ en ijvert zij in haar eerstelijnszorg “voor het verbeteren van effectief onderwijsgedrag door goede interactie met de kinderen, het versterken van hun zelfvertrouwen en het bevorderen van hun veiligheid en zelfstandigheid”. In functie daarvan werken de leerkrachten per vestigingsplaats voorstellen van de directeur uit die opgenomen zijn in het plan voor kwaliteitszorg.
- Zowel in de kleuter- als lagere afdeling zijn de leerkrachten sterk betrokken bij de kinderen en spelen zij kort op de bal om hen te helpen bij hun leerproces.
- Om ervoor te zorgen dat alle kinderen de basisleerstof krijgen, treft de school stimulerende, compenserende en dispenserende **maatregelen** (STICORDI) waar nodig.

- In de kleuterschool is er om de beurt één leerkracht klasvrij om haar kleuters met zorgvragen te kunnen helpen. Zij stellen stappenplannen op met hulpacties op basis van een analyse van observaties die zij noteren op observatielijsten.
- De leerkrachten volgen de kleuters op aan de hand van observatielijsten per leeftijdsgroep over alle domeinen van de ontwikkeling conform aan het netgebonden referentiekader. Daarbij gaan de leerkrachten uit van hun subjectief aanvoelen; er zijn geen criteria vastgelegd met het team.
- Zij doen ook onderzoeken naar: het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters, hun relationele banden, hun lichaamsschema en hun tevredenheid.
- Voor de peuters brengen de leerkrachten de socio-emotionele en motorische ontwikkeling in kaart en werken zij stappenplannen uit in functie van zelfredzaamheid.
- In de lagere afdeling coördineert de directeur de zorg op school- en leerkrachtenniveau, terwijl de zorgleerkracht dit doet op leerlingenniveau.
- De taak van de zorgleerkracht, die een beperkt aantal uren op deze school fungeert, benadert die van een ambulante leerkracht. Zo is zij voor enkele uren wekelijks verantwoordelijk voor een opgesplitste graadklasgroep en biedt zij, meestal buiten de klas, occasionele hulp aan (groepjes) kinderen in opdracht van de groepsleerkracht. Deze laatste meldt de zorgvraag vooraf op een zorgformulier. De zorgleerkracht bezorgt hen nadien een zorgrapport met verslag van haar interventies zodat de groepsleerkracht dit verder kan opvolgen. De specifieke duurzame tweedelijnszorg voor kinderen met zorgvragen is beperkt en wordt mee door de groepsleerkrachten gedragen. Sommigen lossen dit op door bijles te geven buiten de lessen.
- De leerkrachten van de lagere school vullen alle gegevens van de leerlingen met zorgvragen en de gedane interventies in op een overzichtelijke volg- en zorgfiche.
- Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling organiseert de school meermaals per jaar en naargelang de noodzaak een multidisciplinair overleg (MDO) in samenwerking met het CLB van wie de school een stevige ondersteuning ervaart. De leerkrachten bezorgen de zorgvragen die tijdens dit overlegmoment aan bod komen vooraf aan het CLB en aan de directeur. Het verslag tijdens dit MDO vormt de basis voor interventies. De zorgleerkracht, die in drie scholen werkzaam is, kan niet altijd deelnemen aan het MDO.
- De school bewaart de dossiers van de kinderen in het MDO-lokaal, wat sommige groepsleerkrachten niet als efficiënt ervaren.
- Om de overgang van kleuter- naar lagere school vlot te laten verlopen, organiseert de school maandelijks een activiteit en maken de leerkrachten afspraken.
- Voor de kinderen van de lagere afdeling is huiswerkbegeleiding voorzien.
- Alhoewel de school dit schooljaar al heel wat inspanningen heeft gedaan, heeft zij, mede door de herhaaldelijke wisselingen van directeur en zorgleerkracht in de voorbije jaren, nog werk aan de uitbouw van een optimale leerbegeleidingsstructuur met **effectieve vangnetten** voor kinderen met zorgvragen.
- Momenteel zijn de **deskundigheidsbevorderende initiatieven** vrij beperkt. De effecten van de leerbegeleiding komen soms wel ter sprake tijdens een MDO.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- De teamleden hebben de aandachtspunten waar ze bij evaluatie van de kinderen impliciet van uitgaan nog niet in een **schoolvisie** vastgelegd. Het schoolwerkplan vermeldt wel dat bij een nagekeken leerlingenwerk een waardering hoort onder de vorm van cijfer, letter, appreciatie of aanmoediging. Dit blijkt echter niet altijd uit de praktijk. De schoolleiding stelt dat de school in de toekomst de kinderen wil vergelijken

met zichzelf in plaats van met de groep en dat leerkrachten moeten rekening houden met de context van de kinderen.

- In de kleuterschool verzamelen de leerkrachten heel wat informatie over de vorderingen van de kleuters door middel van **observaties** en enkele onderzoeken. Die wendt zij aan om alle kinderen gepast te kunnen begeleiden en om de zorgvragen van kleuters te ontdekken, te bespreken en te verhelpen. De leerkracht lichamelijke opvoeding geeft observatiegegevens door aan de groepsleerkrachten. Er bestaat geen vestigingsoverstijgende consensus bij het kleuterschoolteam over het gebruik van externe tests in de kleuterafdeling.
- Voor de leergebieden wiskunde, Nederlands en Frans maken de leerkrachten van de lagere afdeling vooral gebruik van de methodegebonden en externe **toetsen** om na te gaan of de leerlingen de leergebiedgebonden leerplandoelen bereiken. Daarnaast neemt de school genormeerde testen van het CLB af en testen het leesniveau. Er zijn sporen van zelfevaluatie, o.m. bij contractwerk
- Het schoolteam wendt de resultaten van de toetsen van de eigen koepel en van het CLB voor wiskunde en Nederlands nog te weinig aan om de **effectiviteit** van de onderwijskundige aanpak te optimaliseren, alhoewel de resultaten onder het gemiddelde van de referentiegroep liggen.
- Ook uit de resultaten van de testen voor wiskunde en Nederlands, die telkens met het oog op een gepaste leerbegeleiding besproken worden tijdens een MDO, trekt de school nog weinig conclusies op schoolniveau.
- De leerkrachten toetsen gedifferentieerd bij geïndividualiseerde trajecten en soms binnen de graadklas.
- Voor wereldoriëntatie maken de leerkrachten van de lagere afdeling vooral eigen toetsen over de opgedane kennis en inzichten. Daaruit spreekt nog een eenzijdige nadruk op het cognitieve aspect en de toetsvragen zijn overwegend gesloten. De aandacht voor vaardigheden en attitudes blijkt nog te weinig uit het cijferrapport.
- Uit de rapportering waarin de leerkrachten voor wiskunde, Nederlands, Frans en wereldoriëntatie percentages invullen, blijkt nog een te enge kijk op evalueren. De school wijt dit aan het rapportstelsel dat vanuit de scholengemeenschap wordt ontwikkeld. Zij laat haar zoektocht naar gepaste evaluatie nog eerder afhangen van de rapporteringsmogelijkheden dan van de leerplanvisie.
- Voor muzische opvoeding en voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen vullen de leerkrachten de bestaande rapporten aan met een verbale beoordeling. De kinderen mogen een muzische activiteit evalueren met een emoticon dat een gevoelswaarde uitdrukt.
- Voor lichamelijke opvoeding vertaalt de evaluatie van vaardigheden zich door het inkleuren van medaillesymbolen.
- De school kent het getuigschrift basisonderwijs toe op basis van de rapportcijfers aan het einde van de lagere afdeling.
- De school nam nog weinig initiatieven om te komen tot een duidelijke visie over haar evaluatiepraktijk en om deze te implementeren.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school kende de laatste jaren vele directiewissels. Sedert de komst van de nieuwe directeur waait er een nieuwe wind in de school. De meeste leerkrachten zijn enthousiast over haar **leiderschap**.
- De directeur geeft richting aan de schoolwerking vanuit een duidelijke **visie** die zij uitschreef in een plan voor kwaliteitszorg, waarin zij het GOK- en zorgbeleid, de implementatie van de leerplannen en het nascholingsbeleid wil integreren. Daartoe

geeft zij concrete voorstellen waarmee zij veranderingen beoogt, gespreid over verschillende schooljaren.

- Zij wil daarbij rekening houden met het welbevinden, de mogelijkheden en de verworvenheden van de teamleden en creëert op die manier een stevig draagvlak waarmee zij stapsgewijs ervaringsgericht werken kan bevorderen. Zij laat zich daarbij omringen door een kernteam waarmee zij vaak de zorgwerking bespreekt.
- Zij bewaakt de ingeslagen weg en coacht de leerkrachten op een ongedwongen wijze via klassenbezoeken en door deel te nemen aan klas- en schoolactiviteiten. Zij neemt ook initiatieven tot teamgerichte nascholing die aansluiten bij de visie die zij in haar plan voor kwaliteitszorg uiteenzet.
- Zij houdt rekening met de eigenheid van elke vestigingsplaats en met de specificiteit van het kleuteronderwijs.
- De leerkrachten getuigen dat ze bij hun directeur steeds terecht kunnen. Sommigen hopen in de toekomst wel op meer ondersteuning bij de implementatie van de leerplannen.
- De teamvergaderingen verlopen in een democratische sfeer en de **besluitvorming** gebeurt in consensus. De directeur ordent en behandelt de vooraf gestelde agendapunten volgens de structuur die de koepelorganisatie aanreikt voor het opvoedingsproject en schoolwerkplan. Naargelang de noodzaak vergaderen de kleuter- en lagere school een deel van de vergadering in subgroepen. Elke vergadering begint met de goedkeuring en opvolging van het verslag van de vorige vergadering.
- Door de kleinschaligheid en de goede verstandhouding tussen de teamleden is er per niveau en per vestigingsplaats veel informeel overleg tussen de leerkrachten. Gezien de afstand en de cultuurverschillen is een samenwerking tussen de drie vestigingsplaatsen geen vanzelfsprekendheid. De informatiedoorstroming op schoolniveau gebeurt vooral via elektronische berichtgeving.
- De school beschikt over een website met specifieke informatie per vestigingsplaats.
- In het plan voor **kwaliteitszorg** dat de directeur introduceerde, gaat de aandacht vooral naar ideeën, plannen en uitvoering van die plannen. Daarbij is er nog weinig aandacht voor het trekken van lessen op schoolniveau uit de outputgegevens. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de beperkte wijze waarop het schoolteam gebruik maakt van de resultaten van de netgebonden externe toetsen.
- Het recente schoolwerkplan poneert dat de school systematisch wil werken aan haar kwaliteitsverbetering door de prioriteiten jaarlijks te evalueren. De toekomst zal uitwijzen of de school de kwaliteitscirkel realiseert met betrekking tot de gemaakte keuzes.
- De school doet niet zo vaak een beroep op de pedagogische begeleiding om zich te laten ondersteunen.
- Het **talenbeleid** van de school richt zich op dit moment vooral op het realiseren de leerplandoelen voor Nederlands en Frans, twee leergebieden die niet in de focus stonden. Taal als instructie- en als communicatiemiddel krijgt nog minder expliciete aandacht, zowel op het vlak van visieontwikkeling als bij het opvolgen van effecten. Tijdens het leer- en onderwijsproces houden leerkrachten wel impliciet rekening met de taaldiversiteit binnen hun klasgroep.
- De beperkte maar toch groeiende aanwezigheid van anderstalige kinderen zette het team er toe aan om brieven naar ouders te laten vertalen. De contacten die de school onderhoudt met buitenlandse scholen scheppen kansen tot kennismaking met diversiteit in taal en cultuur.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De kleuterafdeling gaat bij haar aanbod en bij de evaluatie onrechtstreeks en soms ook rechtstreeks uit van leerplandoelen.
- De lagere school bewaakt haar aanbod voor wiskunde en wereldoriëntatie vanuit het leerplan.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De kleuterafdeling getuigt bij haar beeldvorming van een brede kijk op een kind.
- Beide afdelingen besteden veel aandacht aan de eerstelijnszorg en de zorgvragen van kinderen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De school werkt gericht vanuit een visie en planmatig aan haar eigen kwaliteit.
- De schoolleiding heeft aandacht voor geleidelijkheid bij de implementatie van veranderingsprocessen.
- De besluitvorming gebeurt gestructureerd met inspraakmogelijkheid.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De lagere afdeling kan voor wereldoriëntatie haar aanbod op schoolniveau formaliseren in functie van continuïteit en gradatie en de evaluatie nog meer afstemmen op de leerplandoelen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De school kan een evaluatiepraktijk uitbouwen vanuit een visie die aansluit bij de leerplannen en daarop de rapportering afstemmen.
- De school kan de coördinatie van de leerbegeleiding, in het bijzonder de tweedelijnszorg, verder uitbouwen op leerling-, leerkrachten- en schoolniveau.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De school kan haar kwaliteitsdenken verruimen met meer oog voor output en een cyclisch proces van zelfevaluatie dat rekening houdt met alle betrokkenen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De school moet kunnen aantonen dat zij met een eigen planning op klas- en schoolniveau aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden werkt.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de eindtermen voor
sociale vaardigheden

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 mei 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

André Mans

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: